

4. Коваленко И.В. Изготовление шиньонов, париков и причёски из них серия: Учебное пособие./ И.В. Коваленко. – Ростов н/Д: Феникс, 2000. – 224 с.
5. Константинов А.В. Основы парикмахерского дела: Учебник для техникумов/ А.В. Константинов. – М. : Легкая и пищевая промышленность, 1982. – 160 с.
6. Лубяньська С.П. Дизайн зачіски: навч. посіб. для проф. тех. навч. закл. / С.П. Лубяньська. – Київ : Кондор, 2010 – 216 с.
7. Основы парикмахерского искусства / Н.А.Горбатов [та ін.] ; за ред. В.Ф. Орлова. – Київ : Грамота, 2005. – 576 с.
8. Шорохов Е.В. Основы композиции: учебное пособие для студ. пед. вузов по спец. «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шорохов. – М. : Просвещение, 1979. – 303 с.
9. Шмегельська Ю.В. Парикмахерське мистецтво: навч. метод. посіб. / Ю.В. Шмегельська. – Біла Церква : Яніна, 2013. – 64 с. : іл.

Вищенко О.В.

ПАСТИЖЕРНОЕ ДЕЛО КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА ПАРИКМАХЕРСКОГО ИСКУССТВА И ДЕКОРАТИВНОЙ КОСМЕТИКИ

В статье рассматривается проблема профессиональной подготовки будущих специалистов с использованием основ парикмахерского искусства в области парикмахерского искусства и декоративной косметики. Освещено малоисследованную проблему эстетического характера, связанную с использованием парикмахерских изделий. Автор, на основе анализа материала, показала полезность изучения парикмахерского дела при изучении теории и практики создания причесок. Сделан вывод о значимости парикмахерского дела на современном этапе развития индустрии красоты и моды.

Ключевые слова: парикмахерское дело, парикмахер, искусство, парикмахер.

O.V.Vishchenko

POSTICHE AS A COMPONENT OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE SPECIALIST OF THE HAIRDRESSER'S ART AND DECORATIVE COSMETICS

The article deals with the problem of professional training of future specialists with the implementation of postiche foundations in the field of hairdressing. It is highlighted an unexplored problem of aesthetic character which is connected with using of postiche products.

The main thing in education is the upbringing of a professional and creative modern person. The purpose of this article is to improve the professional training of future hairdressers on the basis of postiche art with the use of the fundamentals of compositional creative competency in the field of hairdressing. Postiche art is a modern element in an image creating.

As a result of theoretical and practical research it was clearly stated that the implementation of means and composition rules into the training of the discipline "Postiche" greatly enhances the level of students' creative thinking and imagination, positively influences their ability to analyse and substantiate their activities, develops creative activity and provides a reliable foundation of literate artistic and compositional activity for the future profession. The problems of preparing a modern hairdresser of a fashion designer are observed as individual training for revealing the creative individual potential.

The objectives of the course "Postiche" are formation of creative students' activity; development of creative thinking and artistic abilities of students, education of general aesthetic culture and artistic taste; formation of skills of making postiche products.

The systematic formulation of the question in mastering the patterns of compositional construction not only develops creative thinking, but also fosters students' intuition, leads to the gradual formation and consolidation of their worldview.

The result of the research is the proposed method of teaching the postiche course on the basis of the fundamentals of compositional creative literacy. It's concluded the significance of postiche art at the present stage.

Key words: postiche, postiche case, hair, art, hairdresser.

Подано до редакції 25.10.2017.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук О.О. Кечик

УДК 338.147

© 2017

Жигір В.І.

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ КЕЙСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У статті висвітлено значущість педагогічних кейсів у викладанні педагогічних дисциплін, яка зумовлюється їх багатофункціональністю, можливістю вирішувати реальні педагогічні ситуації комплексно, використовувати знання, уміння й навички на практиці. Розглянуто особливості використання педагогічних кейсів у підготовці майбутніх учителів до професійної діяльності в умовах запровадження нових освітніх стандартів.

Головними перевагами методу педагогічних ситуацій є значна активізація творчого потенціалу майбутніх учителів. Разом з тим кейс-метод не є універсальним – його ефективно використання можливе лише спільно з класичним лекційним курсом, який він буде успішно ілюструвати.

Ключові слова: кейс-метод, педагогічний кейс, майбутні вчителі, професійна ситуація.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У сучасному суспільстві дуже важливо підготувати кваліфікованих педагогів, які зможуть результативно підготувати майбутнє покоління до життя й різнобічної діяльності. Для цього сам педагог має вільно володіти своєю професією та бути професійно компетентним, що дозволить йому ефективно здійснювати педагогічну діяльність. Саме тому проблема активізації пізнавальної

діяльності майбутніх фахівців завжди була однією з найбільш актуальних в практиці навчання. Сьогодні в цьому напрямку ведеться пошук нових форм і методів, що дозволяють ефективно використовувати спільну діяльність викладача і студентів.

Одним з інтерактивних методів ефективного навчання майбутніх учителів є кейс-метод, який формує в них інтерес і позитивну мотивацію, забезпечує емоційну включеність студентів в навчальний процес, ефективно сприяє їх професіоналізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Серед сучасних праць, присвячених дослідженню комплексного застосування кейс-методу у підготовці фахівця слід виділити наукові розробки І. Гладких, А. Долгорукого, Т. Погорєлової, Ю. Присяжнюк, Ю. Руденко, В. Ягоднікової та ін. Застосуванню педагогічних кейсів у професійній підготовці майбутніх учителів присвячено праці Н. Гузій, О. Дубасенюк, І. Зязюна, В. Ковальчук, Л. Спіріна, Ю. Кулюткіна, Л. Мільто В. Сластьоніна та ін.

Формулювання цілей статті... Мета статті – розглянути сутність та особливості застосування педагогічних кейсів у професійній підготовці майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу дослідження... Використання кейс-методу в практиці вищої школи в даний час є надзвичайно актуальною проблемою, яка зумовлена орієнтацією освіти у професійній підготовці фахівця на формування в нього професійної компетентності, і зокрема здатності до ефективної та результативної діяльності в різноманітних ситуаціях професійної діяльності.

Уперше кейс-метод розроблено та впроваджено в освітній процес Гарвардської школи бізнесу (США) у першій чверті ХХ ст. Це інтерактивний метод, який дозволяє наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності майбутніх фахівців. Він сприяє розвитку винахідливості, умінню вирішувати проблеми, розвиває здібності проводити аналіз і діагностику проблем.

Сутність кейс-методу в тому, що для організації навчання використовують опис конкретних реальних ситуацій з професійної практики. Студентам пропонують осмислити реальну (або спеціально розроблену) ситуацію, підготовлену за певним форматом і призначену для аналізу різних видів інформації, її узагальнення, вироблення можливих варіантів її вирішення відповідно до встановлених критеріїв. При цьому сама проблема не має однозначних рішень [11].

Отже, кейс – це опис конкретної професійної ситуації, яку використовують як педагогічний інструмент, що допомагає студентам глибше зрозуміти тему, розвинути уявлення, отримати основу для перевірки теорії, виявити закономірності, взаємозв'язку, сформулювати гіпотезу, пробудити інтерес, зацікавити, активізувати мислення і дискусію, поглибити знання, вміння вирішувати проблеми і робити раціональні висновки, розвинути комунікаційні навички, поєднати теоретичні знання з практикою. Він орієнтований на самостійну індивідуальну і групову діяльність студентів. Таке співробітництво дозволяє навчитися працювати спільно і самостійно.

До провідних завдань кейс-методу відносять:

- активізацію студентів, що, в свою чергою, підвищує ефективність навчання;
- підвищення мотивації до навчального процесу;
- оволодіння навичками аналізу проблем і знаходження оптимального шляху їх вирішення;
- відпрацювання умінь роботи з інформацією;
- моделюванні рішень, орієнтованих на кінцевий результат;
- прийнятті правильного рішення на основі групового аналізу проблеми;
- формування навичок чіткого і точного викладу власної точки зору в усній і письмовій формі, переконливо відстоювати і захищати власну точку зору;

- вироблення навичок критичного оцінювання різних точок зору, здійсненні самоаналізу, самоконтролю і самооцінки [8].

Науковці вбачають сутність кейс-методу у навчанні дією та стверджують, що засвоєння знань і формування умінь є результатом активної самостійної діяльності студентів із розв'язання протиріч, в результаті чого й відбувається творче оволодіння професійними знаннями та вміннями, розвиток розумових здібностей [1; 3].

Зокрема А. Долгоруков, зазначає, що “кейс-метод – один з найбільш перевірених засобів досягнення активної участі студентів в груповій роботі”, що надає “можливість роботи групи на єдиному проблемному полі; використання структурованої інформації та принципів проблемного навчання; ... можливість створення нових продуктивних стереотипів діяльності; вироблення навичок найпростіших узагальнень” [4, с. 240].

Кейс-метод є одним з найбільш результативних методів активізації навчання. Він орієнтований на розвиток зацікавленості студентів в самому процесі отримання знань в проблемних ситуаціях. Будучи інтерактивним методом навчання, він викликає позитивне ставлення з боку студентів, які бачать в ньому можливість проявити ініціативу, відчувати самостійність в освоєнні теоретичних положень і оволодінні практичними навичками. Не менш важливим є й те, що аналіз ситуацій досить сильно впливає на професіоналізацію студентів, формує в них інтерес і позитивну мотивацію до навчання.

В процесі професійної підготовки майбутнього вчителя використовуємо педагогічні кейси, які включають аналіз і розв'язання педагогічних ситуацій.

Педагогічну ситуацію трактують як частину педагогічної діяльності, яка вказує на суперечність між бажаним рівнем навчання й вихованості учнів і досягнутим (І. Зязюн [7]); об'єктивний стан конкретної педагогічної системи за певний проміжок часу (Л. Спірін [10]); як "розрив" у діяльності педагога, у ситуаціях "неузгодженості" між цілями і можливостями щодо їх досягнення (Ю. Кулюткін [5]); педагогічну реальність у всій сукупності умов та факторів (Н. Гузій [2]) сукупність умов, в яких педагог ставить мету і приймає педагогічне рішення (Л. Мільто [6]).

Метод педагогічних кейсів заснований на наступних положеннях [5; 6; 9]:

- він призначений для вивчення педагогічних дисциплін, істина в яких плюралістична, тобто немає однозначної відповіді на поставлене запитання. При цьому завдання викладача – активізувати студентів на пошук різних істин і підходів і допомогти їм зорієнтуватися в проблемному полі;

- акцент в навчанні переноситься з оволодіння готовим знанням на їх вироблення, на співтворчість студента і викладача. Звідси принципова відмінність даного методу від традиційних методик – рівноправність всіх з усіма в обговоренні проблеми;

- результатами застосування педагогічних кейсів крім знань є навички професійної діяльності, а також розвиток системи цінностей, професійних позицій, життєвих установок, своєрідного світовідчуття та світоперетворення.

Педагогічний містить набір навчально-методичних матеріалів, який розрахований на те, щоб організувати роботу щодо самостійного освоєння головних положень педагогічних дисциплін і підготовці до заліку або іспиту. Багатокомпонентна структура педагогічного кейса, складається з програмного, інформативного, практичного і контролю вального блоків.

Програмний блок орієнтує студентів в структурі навчального матеріалу кейса, тобто в якій послідовності вивчати компоненти кейса. Даний блок включає робочу програму дисципліни, перелік основної та допоміжної літератури, посилання на електронні ресурси і дані щодо організації самостійної діяльності студентів.

Теоретичний блок презентує лекційний курс в електронному вигляді, словник основних термінів, які розкриваються в межах навчальної дисципліни. Цей блок містить електронні підручники, навчальні посібники, періодичні й неперіодичні педагогічні видання.

Практичний блок містить навчальні матеріали, призначені для самостійної роботи, яка планується в процесі вивчення педагогічних дисциплін, і з метою підготовки до практичних занять.

У контролювальному блоці знаходяться матеріали, які потрібні для самоконтролю студентів в процесі вивчення педагогічних дисциплін (поточні, проміжні, підсумкові тести і завдання для самоконтролю, перелік завдань до іспиту чи заліку).

До того ж педагогічний кейс містить інформацію щодо організації процесу навчання, список обов'язкової та додаткової літератури, тематичний словник, теоретичний курс у вигляді електронних презентацій, завдання та методичні вказівки для тестів і самостійної роботи студентів, матеріали для самоконтролю.

Зазначимо, що кожна ситуація у педагогічному кейсі, розроблена на основі реальної педагогічної практики пов'язана із трудовими функціями та професійними компетентностями майбутнього вчителя, представленими у галузевому освітньому стандарті зі спеціальності, а створення кейса в цілому має чітку спрямованість на забезпечення конкретних компетенцій.

Типовий педагогічний кейс охоплює широкий спектр професійно значущих ситуацій та випадків, соціальних і міжособистісних конфліктів, професійних казусів та ін.

Ефективність роботи майбутнього вчителя з кейсами зумовлюється тим, що він, наближаючись до професійних реалій, в той же час не мають очевидного і однозначного рішення. Характерною рисою педагогічних кейсів є присутність інтриги, колізії, драматургії, які активізують не тільки інтелектуальну, а й емоційну включеність в процес прийняття рішення. Спочатку студентам пропонується викласти сутність їх розуміння проблемної ситуації, зробити її рефлексивно-аналітичний огляд, а потім – запропонувати рекомендації щодо виходу з неї.

Процес розв'язання педагогічної ситуації завжди передбачає "вихід" студента за межі навчального процесу, в простір педагогічної практики. Тобто створюються умови включення студентів до активної професійної діяльності.

Опрацьовуючи кейс, студенти приходять до рішення, яке, можливо, вони зможуть застосувати в схожих обставинах в майбутньому. Чим більше проаналізованих кейсів в арсеналі студентів, тим вище ймовірність того, що алгоритми з готовими рішеннями вони зможуть застосувати в майбутньому для вирішення, можливо, й більш складних проблем.

Використання педагогічних кейсів дозволяє ввести студента в стан інтелектуального напруження, що викликає потребу в знаннях, пізнавальний інтерес до досліджуваного матеріалу. Цей метод розвиває пізнавальну самостійність і розумові здібності, формує емоційно-вольові якості та стимулює пізнавальну мотивацію.

Однак ефективність заняття за допомогою методу педагогічних кейсів багато в чому залежить від уміння викладача організувати групову роботу – спрямовувати бесіду в потрібне русло, контролювати час в процесі інтерактивної взаємодії, залучати до дискусії всіх учасників навчального процесу, організувати коректний зворотній зв'язок, давати своєчасні посилання на літературу, узагальнювати отримані результати та підводити конструктивні підсумки.

Висновки... Таким чином кейс є одним з небагатьох педагогічних методів, яка дає майбутнім учителям можливість навчитися ефективно ділитися ідеями, вибирати найкраще рішення, працюючи в команді, демонструвати і покращувати аналітичні та оцінні уміння та навички, використовувати теоретичний матеріал на практиці, приймати виважені рішення. Головними перевагами методу педагогічних ситуацій є значна активізація творчого потенціалу майбутніх студентів. Разом з тим кейс-метод не є універсальним – його ефективне використання можливе лише спільно з класичним лекційним курсом, який він буде успішно ілюструвати.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці методичного супроводу педагогічних кейсів при викладанні педагогічних дисциплін у професійній підготовці майбутніх учителів.

Використана література:

1. Багиров И.Х. Кейс-стади как интерактивный метод в образовании студентов-экономистов в процессе изучения дисциплины «Управление персоналом» / И.Х. Багиров, Б.С. Бурыхин // Вестник Томского государственного университета. Экономика. – 2012. – № 3 (19). – С. 118-129.
2. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти / Н.В. Гузій. – К. : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2004. – 243 с.
3. Гумметова А.Ю. Кейс-метод как современная технология личностно-ориентированного обучения [Электронный ресурс] / А.Ю. Гумметова, Е.В. Ступина. – Режим доступа : <http://www.uchportal.ru/publ/15-1-0-507>.
4. Долгоруков А.М. Практикум по общей социологии : [учебное пособие для вузов] / А.М. Долгоруков. – М. : Высш. шк., 2006. – 296 с.
5. Кулюткин Ю.Н. Педагогическая задача / Ю.Н. Кулюткин // Творческая направленность деятельности педагога ; [ред. Ю.Н. Кулюткин, Г.С. Сухобская]. – Л. : НИИ ООБ АПН СССР, 1978. – С. 11-18.
6. Мільто Л.О. Методика розв'язання педагогічних задач / Л.О. Мільто : Сум. держ. пед. ун-т ім. А.С.Макаренка. – Суми : ВВП «Мрія-1 ЛТД», 2000. – 131 с.
7. Педагогічна майстерність : [підручник] / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. – К. : Вища шк., 1997. – 349 с.
8. Сагач Л.Н. Использование кейс-метода в инженерной графике [Электронный ресурс] / Л.Н. Сагач, Т.А. Донченко // Наукові праці [Одеської національної академії харчових технологій]. – 2014. – Вип. 46(1). – Одеса : Одеська національна академія харчових технологій. – С. 298-301. – Режим доступа : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Np_2014_46\(1\)_72](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Np_2014_46(1)_72).
9. Спирин Л.Ф. Теория и технология решения педагогических задач / Л.Ф. Спирин / ред. П.И. Пидкасистого. – М. : Российское педагогическое агентство, 1997. – 173 с.
10. Спирин Л.Ф. Эвристическая программа накопления информации о формировании профессионально значимых качеств у будущих учителей / Л.Ф. Спирин. – Кострома : КГПУ, 1989. – 17 с.
11. Шендерук О.Б. Використання методу кейс-стаді під час викладання іноземних мов [Електронний ресурс] / О.Б. Шендерук, В.А. Пермінова. – Режим доступа : http://www.rusnauka.com/23_SND_2008/Philologia/26584.doc.htm.

Жигурь В.И.

СУЩНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КЕЙСОВ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

В статье раскрыта значимость педагогических кейсов в преподавании педагогических дисциплин, которая обусловлена их многофункциональностью, возможностью решать реальные педагогические ситуации комплексно, использовать знания, умения и навыки на практике. Рассмотрены особенности использования педагогических кейсов в подготовке будущих учителей к профессиональной деятельности в условиях введения новых образовательных стандартов.

Главными преимуществами метода педагогических ситуаций является значительная активизация творческого потенциала будущих учителей. Вместе с тем кейс-метод не является универсальным – его эффективное использование возможно только совместно с классическим лекционным курсом, который он будет успешно иллюстрировать.

Ключевые слова: кейс-метод, педагогический кейс, будущие учителя, профессиональная ситуация.

V.I.Zhyhir

ESSENCE AND FEATURES OF PEDAGOGICAL CASES' APPLICATION IN PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS

The article highlights the importance of pedagogical cases in the teaching of pedagogical disciplines, which is predetermined by its multifunctionality, ability to solve real pedagogical situations in a complex way, use knowledge, abilities and skills in practice. The peculiarities of pedagogical cases' use in the preparation of future teachers for professional activity in the conditions of new educational standards introduction are considered.

The process of solving a pedagogical situation always involves the "exit" of a student beyond the educational process, into the space of pedagogical practice. That is, conditions for the inclusion of students in active professional activities are created.

It is concluded that "case" is one of the few pedagogical methods that gives future teachers the opportunity to learn how to effectively share ideas, choose the best solution by working in a team, to demonstrate and improve analytical and evaluative skills, use theoretical material in practice, and make well-balanced decisions.

The effectiveness of a future teacher's work with cases is due to the fact that he, approaching professional realities, at the same time, doesn't have any obvious and unambiguous decision. The characteristic feature of pedagogical cases is the presence of intrigue, conflict, drama, which activate not only intellectual but also emotional inclusion in the decision-making process. First, students are asked to explain the essence of their understanding of the problem situation, to do its reflexive and analytical review, and then – to propose recommendations for the exit from it.

The main advantages of the pedagogical situations' method are a significant activation of future students' creative potential. However, the case-method is not universal – its effective use is possible only in conjunction with the classical lecture course, which it will illustrate successfully.

Key words: case method, pedagogical case, future teachers, professional situation.

Подано до редакції 10.10.2017.

УДК: 378:016

© 2017

Земка О.В.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті описано модель формування підприємницької компетентності у майбутніх учителів технологій, що складається з чотирьох блоків. Елементами структурно-функціональної моделі виступають мета, завдання, методологічні підходи, загальнодидактичні та специфічні принципи, компоненти означеної компетентності, етапи, зміст, педагогічні технології й умови, форми і методи процесу формування, критерії та рівні сформованості компетентності, а також попередні результати впровадження розробленої моделі.

Ключові слова: структурно-функціональна модель, підприємницька компетентність, майбутні учителі технологій, професійна підготовка.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сучасні вимоги ринкової економіки націлюють професійну освіту на переорієнтацію з підготовки найманих працівників на підготовку підприємливих, ініціативних, самостійних та креативних суб'єктів господарювання. Практика підприємництва, особливо на рівні малих підприємств, дозволяє успішно розв'язувати проблеми зайнятості населення, залучення людського потенціалу до створення нових матеріальних і духовних благ, загалом економічного та соціального розвитку країни.

Шкільна ланка займає значне місце в системі освіти людини. Серед першочергових задач учителя в розрізі досліджуваної проблеми – формування в учнів позитивного ставлення та внутрішньої мотивації до підприємницької діяльності, системи знань, умінь, навичок та налаштувань, що сприятимуть успішній інтеграції молодого покоління в сучасне підприємницьке середовище.

Провідна роль у залученні дітей та підлітків до загальнолюдського досвіду продуктивної суспільної праці відводиться вчителям технологій. Враховуючи соціальний запит на підготовку підприємливої молоді, наділеної гнучким мисленням, вмінням адаптуватися в умовах, що стрімко змінюються, здатної до самоосвіти, підвищення кваліфікації та саморозвитку упродовж життя, вчитель технологій повинен отримати в педагогічному вищому навчальному закладі такий рівень власної підприємницької компетентності, що дасть йому можливість ефективно формувати конкурентоспроможну особистість в процесі шкільного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Недооцінку підготовки молоді до підприємницької діяльності та розвитку підприємництва, ігнорування його економічних і соціальних можливостей протягом майже всіх років незалежності В. Мадзігон кваліфікує як великий стратегічний прорахунок, що став одним із чинників поглиблення економічної кризи в Україні [4, с.31]. Погоджується з ним і дослідниця феномену економічної культури І.Ахновська, яка пов'язує вихід нашого суспільства із кризової ситуації зі становленням молоді та її реальною участю в процесі подальшого піднесення національної економіки [1, с.7].

Взаємозв'язки між економічною освітою і вихованням вивчають зарубіжні та вітчизняні науковці О. Булигіна, В. Загривий, Г. Коджаспіров, А. Коджаспірова, А. Колот, Б. Ліхачов, Я. Матвісів, О. Падалка, І. Петрикова, І. Пронікова, О. Проценко, В. Радченко, М. Свіржевський, В. Селіванов, М. Сергєєва, А. Федорович, О. Шпак та ін.

Питаннями навчання і виховання майбутніх підприємців опікуються Л. Кицкай, С. Мельников, О. Набока та ін. Підприємницьку компетентність досліджують Ю. Білова, Т. Матвєєва, В. Морозова, О. Сулаєва та ін.

Науковці-дослідники В. Гусєв, Л. Даннік, В. Жигір, М. Корець, В. Курок, А. Малихін, В. Сидоренко, Б. Стешенко, В. Стешенко, А. Цина, В. Яковлева, та ін. концентрують увагу на концептуальних засадах трансформації професійної підготовки майбутніх учителів технологій.